

Galantarul de stări

De obicei, spectacolele în care textul este o alăturare de poeme se numesc montaj literar-artistic. Acest tip de reprezentare era frecvent, înainte de revoluție, la "Cântarea României", unde se excela în declamări duioase. De cu totul altă calitate erau serile de poezie susținute de marii noștri actori, prilej de evaziune sentimentală din prezentul neprietenos, lipsite însă de ceea ce are spectacolul de teatru mai propriu: conflictul.

Inițiativa Theodoriei Herghelegiu (materializată la Muzeul Literaturii Române) de a teatraliza un grupaj de poezii reprezintă o reală bravură. Rezultatul a fost un slalom artistic printre diverse inconveniente, astfel încât să nu se alunece în simple recitări de plicticoase monoloage versificate, spuse de niște personaje cre-

ate special pentru scenă și între care nu există nici o relație. Ceea ce a ieșit din rimele, în general albe, ale Savianei Stănescu și ale lui Peter Șragher nu este o adaptare pentru scenă. **Vitrina** are calitățile unui spectacol adevărat. Talentul regizoarei s-a dovedit mai ales în felul în care a transpus scenic imagistica poemelor, versurile cu intonații din absurdul postmodernist, dificil decodificabile la lectură dar, poate, mai ușor de transpus în culoare (costume, Oana Botez), mișcare (Ioana Popovici), muzică (Lucian Ban), rostire: un colaj de momente impecabil legate unul de altul, "vopsite" în nuanțe vii, uneori stridente, dar mereu adaptate la context.

Cu actorii s-a lucrat la fel de bine ca și cu materia verbală. Indiciul concret este omogenitatea trupei și a jocului compo-

nenților ei. Fiecăruia i s-a croit un anumit personaj, același de la cap la coadă, trecut însă prin diverse ipostaze și situații. A ieșit în afara rândurilor Dana Voicu, deloc ostentativă, dar cu o maturitate a concentrării superioară celorlalți. Ceea ce are unic **Vitrina** este exact amănuntul de care vorbeam la început: conflictul. În producția Theodoriei Herghelegiu (lucru rar la regizorii moderni) se petrece ceva care te incită mereu și nu îți permite să cazi în dulcea visare poetică. La fel ca și versurile, violente aproape, spectacolul și se strecoară în suflet. Personajele ies dintr-o vitrină imaginată, în care, la sfârșit, se reîntorc. Galantarul de poeme devine unul de stări fragmentate, întrerupte, ca și viața omului modern.

Mirona Hărăbor

Sf **flash**

Modestia și contrariul ei

Stiința nu are limite, arta însă da..." Citez dintr-un interviu televizat, prin anii '60, al lui Mihail Sorbul - dramaturg, după opinia mea, de o importanță mai mare decât i se recunoaște astăzi -, interviu reluat la TELE 7 abc. Textul rostit de Sorbul pare să fie de o infatuare apodictică, semănând cu apucăturile aforistice ale unora dintre personajele sale, dar conține o bună doză de adevăr.

Dincolo de limitele artei înflorește kitsch-ul; e drept că și știința are impostorii ei, dar aici granițele sunt totuși mai ferme și mai recognoscibile. M. Sorbul era supărat pe "zdrângănelile" anilor '60, convins că muzica adevărată - o vorbă la cinste în acea vreme - va triumfa. El ignora ciclicitatea modelor.

Dar nu asta am vrut să subliniez văzând interviul dat, la 80 de ani, de Mihail Sorbul lui Emanuel Valeriu. Ci nota de modestie demnă, deloc asemănătoare cu fălșenia autoadmira-

tivă a unor scriitori mediatizați în zilele noastre: "Am un fel de fobie a scrisului. Nu-mi place să scriu. Asta a fost un bine pentru omenire, căci am scris mai puțin". Care dintre scriitorii noștri de azi ar avea curajul să facă astfel de declarații? Și o precizare a dramaturgului care a scris **Patima roșie**: "Eu cred că sunt un bun tehnician". Nu un bun scriitor, nu un talent unic, nu un geniu (deși despre **Patima roșie** s-a spus că este genială, că este o capodoperă...), ci un bun tehnician. Adică un meseriaș, un profesionist, exact ceea ce ar trebui să fie un scriitor - în cazul nostru, un dramaturg - înainte de a fi un mare talent, un geniu, un creator de capodopere...

Poate că mai mult decât oriunde în literatură, în dramaturgie trebuie să fii mai întâi un tehnician.

Dumitru Solomon